

UDENRIGSMINISTERIET

Enighed om suveræniteten over Tartupaluk (Hans Ø), den maritime grænse indenfor 200 sømil samt deling af havbund (kontinentalsokkel) i Labradorhavet

Dato:
14. juni 2022

Den 14. juni 2022 undertegner udenrigsminister Jeppe Kofod, Grønlands landsstyreformand Muté B. Egede og den canadiske udenrigsminister Mélanie Joly en aftale, der indebærer, at Tartupaluk (Hans Ø) deles. Ved delingen af øen vil der blive etableret en nord-/sydgående landegrænse. Landegrænsen følger en naturlig kløft midt på øen. Aftalen moderniserer desuden en gældende grænsetraktat fra 1973 og etablerer den maritime grænse i Lincolnhavet indenfor 200 sømil. Herudover fastsættes kontinentalsokkelgrænsen udover 200 sømil i Labradorhavet.

Traktaten træder i kraft, når parterne skriftligt har informeret hinanden om, at de nødvendige indenlandske procedurer er blevet fuldført. For Danmarks vedkommende indebærer det indhentelse af Folketingets samtykke efter grundlovens § 19, stk. 1. Det bemærkes, at Udenrigspolitisk Nævn løbende har været inddraget i sagen.

Baggrund

Tartupaluk (Hans Ø)

Øen ligger i Kennedy Kanalen mellem Canada og Grønland. Øen er cirka 1,2 km². Den er ubeboet og gold. Øen har dog en traditionel, symbolsk og historisk betydning ikke mindst for de lokale beboere.

Der er med aftalen etableret en landegrænse mellem Grønland og Canada som følger den nord-sydgående kløft, der løber over øen.

Man vil med aftalen opretholde den fortsatte adgang til - og bevægelighed på - hele øen for Inuit og lokalbefolkningen i Avarnersuaq (Grønland) og Nunavut (Canada) for jagt, fiskeri og andre relaterede kulturelle, traditionelle, historiske og fremtidige aktiviteter. Der vil etableres et særligt grænseregime for besøgende, der blandt andet tager hensyn til øens karakter og isolerede beliggenhed.

Det faktum, at landene gennem lange og intensive forhandlinger lykkedes at opnå en samlet forhandlet aftale viser, at diplomati og dialog baseret på international retsorden fortsat kan levere solide resultater. Et vigtigt signal - ikke mindst i en tid, hvor den internationale retsorden er under pres.

Fra Kongerigets side har det været helt centralt at inddrage de lokale i processen.

En fælles delegation af embedsmænd fra Grønlands Selvstyre og Udenrigsministeriet har mødtes flere gange med lokale fangere mv. og organisationer i Qaanaaq-området, som er den beboelse, der er tættest på øen.

De lokale ønsker, at aftalen skal blive startskuddet til et udbygget samarbejde med Canada. Aftalen indeholder derfor tekst, der skal bane vej for et sådant styrket samarbejde mellem Canada og Grønland, ikke mindst for beboerne omkring Qaanaaq.

Den maritime grænse indenfor 200 sømil, inkl. Lincolnhavet

Canada og Kongeriget Danmark indgik i 1973 en traktat, som fastlagde den maritime grænse i farvandet mellem Canada og Grønland. Traktaten omfattede ikke Lincolnhavet. Parterne enedes i 2012 om en tentativ grænseaftale i Lincolnhavet. Delingslinjen var en såkaldt midtlinje og ved den tentative aftale afsluttede man samtidig det tekniske arbejde med tilpasning af de ældre koordinater fra 1973-traktaten.

Den nærværende aftale indarbejder parternes tentative aftale fra 2012 og etablerer en moderniseret maritim grænse indenfor 200 sømil fra Lincolnhavet mod nord til Labradorhavet mod syd.

Labradorhavet

I 2012 indleverede Kongeriget Danmark sammen med Grønland dokumentation (en såkaldt submission) for udstrækningen af den ydre kontinentalsockelgrænse (havbund) udover 200 sømil syd for Grønland, herunder i Labradorhavet til FN's Sokkelkommission. I 2013 indleverede Canada også en submission for samme område. Dokumentationen viste, at kravene på havbund overlappede, hvilket er en ofte forekommende situation i den videnskabelige proces under FN's havretskonvention.

Nærværende delingsaftale fastlægger den retligt bindende delingslinje i det overlappende område og repræsenterer en rimelig løsning efter konventionens artikel 83. Kongeriget Danmark udvides derved med et nyt maritimt område, der svarer omtrent til arealet af Jylland, Fyn og Sjælland tilsammen.

Den samlede maritime grænse fra Lincoln Havet i nord til Labradorhavet i syd er i alt 3.962 km og dermed verdens længste maritime grænse.

Aftalen udgør den første konkrete udmøntning af sin art af Ilulissat-erklæringen fra 2008 og er kommet i stand efter at Canada og Kongeriget - efter et fælles politisk ønske - de seneste år har intensiveret indsatsen for at nå i mål med en samlet forhandlingsløsning. Aftalen understøtter bestræbelserne på at søge at fastholde målsætningen om Arktis som lavspændingsområde.